

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU KANUN TASARISI YASALAŞTI

TMMOB'nin ve Odamızın yoğun ve etkili çalışmaları sonucu önemli bir kazanım daha elde edilerek Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu'nun içerdiği yanlışlık düzeltilti. Böylece Yasaya eklenmek istenen mühendis, mimarlar ve şehir plancıları ile bazı meslek grupları taslaktan çıkartıldı. TBMM Genel Kurulu'nda Mesleki Yeterlilik Kurumu Kurulmasına İlişkin Tasarı yasalaştı. Kurum, mesleki alanlarda ulusal yeterlilik esaslarını belirlemek, denetim, ölçme ve sertifikalandırma faaliyetlerini yürütecek.

Tasarının Genel Kurul'da görüşülmesi sırasında, AKP ve CHP'nin aynı yönde verdiği önergelerle mühendislik, mimarlık, tabiplik, diş hekimliği, ebelik, eczacılık, veterinerlik meslekleri ile en az lisans düzeyinde eğitim gerektiren ve sektöre girişi yasayla düzenlenmiş olan meslekler kapsam dışında tutuldu.

21.09.2006 tarihli, 5544 Kanun No'lu Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununa

<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5544.html> web adresinden ulaşabilirsiniz.

oda görüşü

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU KANUNU TASARISI'NA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ (18.09.2006)

TBMM gündeminde bulunan 1193 Sıra Sayılı "Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanun Tasarısı"na ilişkin TBMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan değişiklik önerileri ile genel gerekçe ve madde gerekçelerini içeren mektup milletvekillerine gönderildi.

Makina Mühendisleri Odası'nın Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Tasarısına ilişkin görüş ve önerileri şöyledir:

Genel Gerekçe

24 Temmuz 2003 tarih ve 25178 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Programın "Mesleki Niteliklerin Karşılıklı Tanınması bölümünde; 2005 yılı Katılım Ortaklığı Belgesinde orta vadeli bir öncelik olarak öngörülen mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması konusundaki mevzuat uyumu, AB ile sürdürülmekte olan hizmetlerin kamu alımlarının serbestleştirilmesi müzakereleri çerçevesinde ülkemiz açısından kısa vadeli bir öncelik olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca aynı programda mesleki niteliklere ilişkin düzenlemelerin daha anlaşılabilir olması herkes tarafından kolaylıkla erişilebilmesi ve uygulama kolaylığı sağlayabilmesi amacıyla ülkemizde tek bir mevzuat yayınlanması ön görülmektedir" denmektedir.

Yine ulusal programın aynı bölümünde Mevzuat Uyum Takvimi başlığı altında yer alan;

1. En az üç yıl mesleki eğitim ve öğretimin tamamlanması ile hak edilen yüksek okul diplomalarının tanınma-

sı için bir genel sisteme ilişkin 21 Aralık 1988 tarih ve 89/48/EEC sayılı Konsey Direktifi.

2. 89/48 sayılı direktife ek olarak profesyonel eğitim ve öğretimin tanınmasına ilişkin ikinci genel sistem hakkındaki 18 Haziran 1992 tarih ve 9/51/EEC sayılı Konsey Direktifi.

3. Niteliklerin tanınmasına ilişkin genel sisteme ilave olarak liberalizasyon ve geçiş önlemleri hakkındaki Direktif tarafından kapsanan profesyonel aktivitelere ilişkin niteliklerin tanınmasına yönelik bir mekanizma oluşturulması hakkında 7 Haziran 1999 tarih ve 99/42/EC sayılı Konsey Direktifi.

Mevzuatlarına karşılık gelen ulusal mevzuatımızın adı "Mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması sistemini oluşturacak kanun" olarak belirlenmiştir.

2005 yılının birinci çeyreğinde TBMM kabulü ve yürürlüğe girişi beklenen düzenlemeye ilişkin 9 Kasım 2005 tarihli Avrupa Komisyonu Türkiye 2005 İlerleme Raporunun Fasil 3'de yer alan Yerleşme Hakkı ve Hizmet Sunma Özgürlüğü başlığı altında "Mesleki niteliklerin karşılıklı olarak tanınması hususunda ilgili AB direktiflerinin ulusal hukuka aktarılması ve idari kapasite üzerinde daha fazla çaba gerekmektedir" denmektedir.

Sözü edilen mevzuatlara uyuma ilişkin düzenleme anılan süreç sonunda bugün TBMM gündeminde yer alan tasarıdır. Ancak kanun tasarısı ilgili kurum ve kuruluşların

görüş ve önerileri tam olarak yansıtılmadan hazırlanmıştır ve bu nedenle genel olarak uygulamada önemli çelişkilere neden olacak eksiklikler içermektedir.

Öncelikle Yasanın amaç ve kapsam maddesi hukuki bir netliğe yönünden eksiklikler içermektedir. Gerek lafzı ve içeriği gerekse gerekçesinden kanunun hangi meslekleri kapsadığı açıklıkla anlaşılammaktadır.

Tasarının genel gerekçe bölümünün üçüncü paragrafında “örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim veren okullardan mezun olanlara verilen diploma veya belgeler, kişilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri yeterince ve güvenilir biçimde yansıtmamakta, çoğu zaman bir kurumun verdiği belge diğer kurum tarafından kabul edilmemektedir. Herhangi bir eğitim almadan çalışarak beceri edinen kişilerin büyük bölümü sahip oldukları becerilerini belgelendirme imkanı bulamamaktadır. Bu durum iş gücünün mesleki yeterliliğinin objektif olarak değerlendirilmesini engellemektedir” ifadesinden tasarının üniversitelerde lisans ve lisans üstü öğrenim görmeyen meslek liseleri, meslek okulları, meslek yüksek okulları mezunları ile okul dışı edinilmiş mesleklerin standartlarını, meslek içi eğitimlerini belgelendirmeyi kapsadığı anlaşılmasına rağmen tasarının amaç ve kapsam maddesine bu açıklık yansıtılmamıştır. Tasarının 1. maddesinde de bu nedenle “lisans ve lisans üstü eğitim programları ile verilen meslek ünvanları dışında kalan mesleklerle” yönelik düzenlemeyi kapsadığının açıklıkla ifadesini sağlayacak yönde değişiklik bulunmaktadır.

Benzer nedenlerle tasarının 2. maddesi tanımlar bölümünde yer alan d), f), g) fıkralarında değişiklik yapılması gerekmektedir.

Madde değişiklik önerileri ile yürürlükteki kanunlarla lisans ve lisans üstü eğitim programları sonucunda meslek ünvanı alan ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına üye olan mühendislerin mesleki yeterlilik ve belgelendirme düzenlemelerinin 3458 sayılı Mühendislik Mimarlık Hakkında Kanun ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu kapsamında TMMOB’a bağlı ilgili meslek odalarının gerçekleşmesinin sürdürülmesi ve böylelikle uygulamada olası bir çelişkiye ve hukuki eksikliğe yol açılmaması amaçlanmıştır.

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU KANUNU TASARISINA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ VE GEREKÇELERİ

Değişiklik Önerisi 1: 1193 Sıra Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanun Tasarısı'nın 1. maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Amaç ve Kapsam

Madde 1: Bu Kanunun amacı; mesleki ünvanları, lisans ve lisansüstü eğitim programları ile verilenler dışında

kalan meslekler için ulusal ve uluslararası yeterliliklerin esaslarını belirlemek, denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere Mesleki Yeterlilik Kurumunun kurulması, çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi ile ulusal yeterlilik çerçevesiyle ilgili husuların düzenlenmesini sağlamaktır.

Gerekçe

1: Yasa tasarısının genel gerekçesinde emsal olarak sunulan Avrupa örneklerinde olduğu üzere, örnek alınan kurumlar üniversitede lisans öğrenimi görmemiş, meslek okulları, meslek liseleri, meslek yüksek okulu ya da okul dışı edinilmiş mesleklerin standartlarını, meslek içi eğitimleri ve belgelendirmeyi kapsamaktadır. Yasa gerekçesinde belirtilen Almanya'daki BIBB (Federal Mesleki Eğitim Enstitüsü) ve diğer ülke örneklerinde belirtilen benzer kurumların çalışma alanında yüksek öğrenim görmüş meslekler bulunmamaktadır. Bulunmaması da bilimseldir, çünkü bilimsel bilginin uygulamadaki standartının kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıncaya belirlenmesi doğaldır.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından, Mesleki Yeterliliklerin Belirlenmesi ve Tanınması Hakkındaki Kanun Tasarı Taslağı'nın 11. maddesinde ifade edilen 5 mesleki yeterlilik düzeyi çerçevesinde, mühendislik mesleği Düzey 5 olarak belirlenmiştir. Mühendis ve mimarları ilgilendiren Düzey 5 ile ilgili düzenlemelerin ise 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ve 6235 sayılı TMMOB Kanunu çerçevesinde değerlendirilmesi gerekeceği açıktır. Yasayla tanımlanmış mühendislik ve mimarlık mesleğinin bu kanun kapsamı dışında olması gerektiği iç hukuk ve dünya örnekleri gereği zorunluluktur. Ancak diğer teknik ve mesleki alanda ulusal yeterliliklerin esaslarının belirlenmesi sürecinde mühendislerin tasarım, üretim ve denetim süreçlerinde üstlendiği etkin rolleri dikkate alınarak bağlı olduğu Odalarının ve TMMOB'nin yer alması gerektiği de açıktır.

Değişiklik Önerisi 2: 1193 Sıra Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanun Tasarısı'nın 2.maddesinin d), f), g) fıkralarının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini önerilmektedir.

“d) Ulusal Yeterlilik Çerçevesi: Avrupa Birliği tarafından benimsenen yeterlilik esasları ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan ve ilk, orta ve yüksek öğretim dahil tüm teknik ve mesleki eğitim programları, kanunla mesleki ünvan düzenlemesi yapılan meslek mensuplarının üyesi olduğu kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının mesleki yeterlilik belgelendirme programları ile örgün, yaygın ve ilgili kurumların izniyle dayalı programlarla kazandırılan yeterlik esaslarını”

“f) Yetkilendirilmiş Kurum: Türk Akreditasyon Kurumu, Kanunla mesleki ünvan düzenlemesi yapılan meslek mensuplarının üyesi olduğu kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya Avrupa Birliği ile çok taraflı tanıma anlaşması imzalamış akreditasyon kurumlarından akredite edilmiş personel belgelendirme kurum ve kuruluşlarını”

“g) Eğitim ve öğretim kurumları: Genel orta ve yüksek eğitim-öğretim dâhil, tüm teknik ve meslekî okullar ile örgün ve yaygın eğitim kurumları ve bunların dışındaki kanunla mesleki ünvan düzenlemesi yapılan meslek mensuplarının üyesi olduğu kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile izinle muhtelif programlar sunan ve meslekî yeterlilikler kazandıran kurumların tümünü ifade eder.”

Gerekçe 2: Bilindiği üzere 3458 Sayılı Mühendislik Mimarlık Hakkında Kanun ile lisans ve lisans üstü eğitim programları sonucunda mühendislik ünvanı verilmektedir. Ayrıca bu meslek mensuplarının üye olduğu Anayasanın 135. maddesine 6235 sayılı Yasa ile kurulan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Bağlı Odaları'nın belli bir mesleğe mensup olanların meslek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak üzere organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen kamu tüzel kişileri olarak görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır.

Anayasanın ve kanunun verdiği yetki, sorumluluklar ve görevler doğrultusunda TMMOB ve Odaları mesleki yeterliliğin belgelendirilmesine yönelik yıllardır meslek içi eğitimi, mesleki davranış ilkesini de içerecek şekilde planlamış ve uygulamıştır. Lisans eğitimlerini dikkate alarak uygulama alanlarına ilişkin eğitim ve belgelendirme hizmeti gerçekleştirilmektedir. TMMOB ve Odalarının bu görev, yetki ve sorumluluğu, 6235 Sayılı Kanunun 33. maddesinde belirtildiği üzere “Türkiye’de mühendislik ve mimarlık mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun Oda’ya kaydolmak ve azalık vasfının muhafaza etmek mecburiyetindedirler” hükmüyle açıkça ortaya konmaktadır.

TMMOB ve bağlı odaları mesleki tedrisat çalışmalarını “Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği kapsamında sürdürmektedir. Tasarının amacıyla da örtüşen bu yönetmeliğin amacı “ülke ve toplum yararları doğrultusunda meslek alanları ile ilgili denetim yapılması, yetkili üyelerin tanımlanması, üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarına, yaptıkları işlere ve tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının Odalarca belirlenmesi, belgelendirilmesidir.”

Belirtilen Anayasal, yasal ve ikincil mevzuat hükümler-

ince ve bugüne dek süre giden uygulama örneklerinin olumlu sonuçları gözetilerek TMMOB ve Odalarını da kapsayan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, kurumla işbirliği yapmak suretiyle ancak herhangi bir izne tabi olmaksızın mesleki yeterlilik kazandıran kurumlar kapsamında nitelendirilmesi gerekmektedir. Öneri bu amaçla gerçekleştirilmiştir.

Değişiklik Önerisi 3: Tasarının 6. maddesinin p) fıkrasının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“p) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine Bağlı Odalardan birer üye”

Gerekçe 3: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’nin 1954 yılında kuruluşunda 10 Odası ve yaklaşık 8000 üyesi bulunmaktaydı. Bugün ise 31.12.2005 tarihi itibarıyla Oda sayısı 23’e, üye sayısı 280.293’e ulaşmıştır.

TMMOB’a bağlı odalara 70 mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplininden mezun olan mühendis, mimar ve şehir plancısı üyedir.

70’e ulaşan meslek disiplininin 23 Oda’da temsil edildiği Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği’nin tasarıda belirtilen mesleki yeterlilik kurumunun kuruluş amacı olan ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterlilik esaslarının belirlenmesi, faaliyetlerinin eksiksiz, kapsayıcı olarak gerçekleştirilebilmesi için en az her Oda’dan bir üye ile temsil edilmesi gerekmektedir.

Öneri 70’e ulaşan meslek disiplininin temsiliyetinde eksikliğe yol açmamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Değişiklik Önerisi 4: Tasarının 16. maddesinin 2. fıkrasının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“Sınavlarla ilgili esas ve usuller ile teorik sınavdan muaf tutulacak meslekler ve kişiler Kurum Genel Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

Gerekçe 4: Çok yönlü ve çok kapsamlı olan yönetmelik hazırlığının Genel Kurul tarafından gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Değişiklik Önerisi 5: Tasarının 17. maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Belgelendirme

MADDE 17- Açılacak sınavlarda başarı gösterenlere Kurum tarafından onaylanmış meslekî yeterlilik düzeyini gösteren belge veya sertifika verilir. Buna ilişkin esas ve usuller Kurum Genel Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

Gerekçe 5: Çok yönlü ve çok kapsamlı olan yönetmelik hazırlığının Genel Kurul tarafından gerçekleştirilmesi önerilmektedir.